

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 13. kesäkuuta 2016
(OR. en)

9198/16

ECOFIN 450
UEM 197
SOC 314
EMPL 210
COMPET 284
ENV 329
EDUC 184
RECH 176
ENER 192
JAI 438

ILMOITUS

Lähetäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Kom:n asiak. nro:	9125/16 ECOFIN 417 UEM 167 SOC 281 EMPL 177 COMPET 254 ENV 298 EDUC 154 RECH 146 ENER 159 JAI 404 - COM(2016) 328 final
Asia:	Suositus NEUVOSTON SUOSITUKSEKSI Irlannin vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Irlannin vuoden 2016 vakaushjelmaa koskeva neuvoston lausunto

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakohdassa mainittu, komission ehdotukseen COM(2016) 328 final perustuva, neuvoston eri komiteoiden tarkistama ja hyväksymä ehdotus neuvoston suositukseksi.

NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu ... päivänä ...kuuta ...,
Irlannin vuoden 2016 kansallisesta uudistusohjelmasta
sekä samassa yhteydessä annettu Irlannin vuoden 2016 vakausohjelmaa koskeva neuvoston
lausunto

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97¹ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011² ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

¹ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

² EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2016 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 17 ja 18 päivänä maaliskuuta 2016. Komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 2015 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella varoituskansakansia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Irlanti kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta. Eurooppa-neuvosto vahvisti suosituksen 18 ja 19 päivänä helmikuuta 2016, ja neuvosto antoi sen 8 päivänä maaliskuuta 2016³. Koska Irlanti kuuluu maihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa vahvasti yhteydessä toisiinsa, Irlannin olisi varmistettava, että suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti.

³ EUVL L 96, 11.3.2016, s. 1.

- (2) Irlantia koskeva vuoden 2016 maaraportti julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2016. Siinä arvioitiin Irlannin edistymistä neuvoston 14 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu. Komissio esitteli 8 päivänä maaliskuuta 2016 perusteellisen tarkastelun tulokset. Komissio päättelee analyysinsä perusteella, että Irlannin makrotaloudessa on epätasapainoja. On tärkeää puuttua etenkin suureen ulkomaiseen nettovelkaan sekä julkiseen ja yksityiseen velkaan, jotka ovat tilanteen kohentumisesta huolimatta haavoittuvuustekijöitä.
- (3) Irlanti toimitti vuoden 2016 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2016 vakausohjelmansa 29 päivänä huhtikuuta 2016. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (4) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁴ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.

⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (5) Irlantiin on sovellettu vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota ja väliaikaista velkasääntöä sen jälkeen, kun liiallista alijäämää koskeva menettely lopetettiin. Vuoden 2016 vakausohjelmassa, joka perustuu oletukseen, että politiikka säilyy muuttumattomana, hallitus suunnittelee rahoitusaseman asteittaista parantamista siten, että se on 0,4 prosenttia ylijäämäinen suhteessa BKT:hen vuonna 2018. Tarkistettu julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoite, joka on 0,5 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen, saavutetaan arviolta vuonna 2018. Uudelleenlasketun⁵ rakenteellisen rahoitusaseman vuotuinen 0,1 prosentin muutos suhteessa BKT:hen vuonna 2016 ei kuitenkaan varmista riittävää edistymistä kohti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta. Vakausohjelman mukaan on odotettavissa, että julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen supistuu 88,2 prosenttiin vuonna 2016 ja edelleen 85,5 prosenttiin vuonna 2017. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Toimenpiteitä, joita tarvitaan tukemaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden saavuttamista vuodesta 2017 eteenpäin, ei kuitenkaan ole vielä riittävästi täsmennetty. Komission kevään 2016 talousennusteen mukaan on olemassa riski, että suositellusta sopeutuksesta poiketaan jonkin verran vuonna 2016. Vuonna 2017 Irlannin arvioidaan pysyvän sopeutusuralla, jos politiikka pysyy ennallaan. Irlannin ennustetaan noudattavan väliaikaista velkasääntöä vuosina 2016 ja 2017. Neuvosto katsoo vakausohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2016 talousennusteen perusteella, että Irlannin odotetaan pitkälti noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Tarvitaan kuitenkin lisätoimenpiteitä, joilla varmistetaan sääntöjen noudattaminen vuonna 2016.
- (6) Toimet veropohjan laajentamiseksi ovat olleet vähäisiä, ja hiljattain toteutetuissa verotusta koskevissa toimenpiteissä on keskitytty veronkevennyksiin ja verohelpotuksiin. Tarvitaan lisää toimia, jotta verojärjestelmästä tulisi tehokkaampi ja jotta se edistäisi paremmin kasvua. Irlannin viranomaiset ovat käynnistäneet jatkuvan ohjelman verotukien tarkistamiseksi. Ohjelman tulokset julkaistaan vuosikertomuksessa. Tarkistaminen ei kuitenkaan koske arvonlisäveroon liittyviä tukia. Veropohjaa voitaisiin edelleen laajentaa lisäämällä vähiten vääristäviä veroja.

⁵ Rakenteellinen rahoitusasema sellaisena kuin komissio on sen laskenut uudelleen lähentymisohjelman tietojen perusteella ja yhteistä menetelmää noudattaen.

- (7) Terveysthuoltojärjestelmän suurimpia ongelmia ovat edelleen kustannustehokkuus, yhtäläinen saatavuus ja kestävyys. Uudistukset ovat edenneet joillakin osa-alueilla. Lääkemenot ovat edelleen mittavat erityisesti sen takia, että vain yhdeltä toimittajalta saatavien lääkkeiden kustannukset ovat suuret, mikä heikentää kustannustehokkuutta. Taloushallinto ja tietojärjestelmät toimivat edelleen heikosti, eikä yhtäläinen pääsy perusterveydenhuoltoon ole vielä kukaan toteutunut. Noin 40 prosenttia väestöstä pääsee yleislääkärille maksutta, ja loput maksavat itse täydet kustannukset. Terveysthuoltojärjestelmän laajamittaiseen uudistukseen liittyy huomattavasti epävarmuutta, sillä suunniteltu yleinen sairausvakuutusjärjestelmä on joutunut vastatuuleen.
- (8) Infrastruktuuritarpeet olisi täytettävä, jotta voidaan edistää kestävä ja tasapainoista kasvua tulevaisuudessa. Julkiset investoinnit laskivat vuoden 2008 huippuarvosta (5,2 prosenttia suhteessa BKT:hen) 1,8 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2013, minkä jälkeen ne elpyivät hieman vuonna 2014, mutta jäivät edelleen reilusti alle EU:n keskiarvon. Lisäksi julkisen talouden menoissa näyttää kriisin jälkeen tapahtuneen rakenteellinen siirtyminen investoinneista juokseviin menoihin. Vuosina 2010–2013 pääomamenot olivat keskimäärin vain 4,8 prosenttia kaikista menoista, mikä oli alle puolet pitkän aikavälin keskiarvosta (1995–2008). Julkisten investointien jyrkkä väheneminen seitsemän vuoden ajan on vaikuttanut kielteisesti infrastruktuurin laatuun ja riittävyyteen sekä aineettomille investoinneille tarkoitettuun valtion tukeen. Puutteita esiintyy erityisesti asunto- ja vesi-infrastruktuurin, julkisen liikenteen sekä ilmastonmuutoksen hillitsemiskyvyn osalta. Uusien asuntojen kysyntä ylittää tällä hetkellä laajalti tarjonnan suurimmilla kaupunkialueilla. Sen vuoksi asuntojen hinnat ja vuokrat nousivat kaupunkialueilla jyrkästi vuonna 2014, mutta kasvu hidastui vuonna 2015. Tällä hetkellä ei ole näyttöä asuntojen yliarvostuksesta, mutta erilaiset rakennusala ja asuntotarjontaa haittaavat rajoitukset, joista osa liittyy julkiseen infrastruktuuriin, saattavat luoda epätasapainojen riskin, ellei niitä ratkaista. Julkisissa menoissa tapahtunut siirtymä on vaikuttanut myös T&K-toimintaan ja innovointiin annettuun julkisen sektorin tukeen, joka oli vuonna 2014 vähäisempää kuin vuonna 2007. Kun tarkastellaan julkisia T&K-menoja (prosenttiosuutena) suhteessa BKT:hen, Irlanti on EU:ssa sijalla 22. Tällä on kielteinen vaikutus pk-yritysten kilpailukykyyn.

- (9) Työttömyys on supistunut alle EU:n keskiarvon ja oli 8,6 prosenttia maaliskuussa 2016. Pitkäaikaistyöttömyys ja kotitalouksien alhainen työssäkäyntiaste muodostavat kuitenkin edelleen ongelman. Vaikka pitkäaikaistyöttömyysaste on laskenut viime vuosina, pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä on edelleen suuri (56,3 prosenttia vuoden 2015 viimeisellä neljänneksellä) ja ylittää EU:n keskiarvon (48,3 prosenttia). Vuodelta 2014 olevien tuoreimpien vertailukelpoisten tietojen mukaan erittäin alhaisen työssäkäyntiasteen kotitalouksissa elävän väestön osuus oli EU:n suurin (21,1 prosenttia), ja erityisen suuri se oli yksinhuoltajakotitalouksien osalta. Köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa olevien 0–17-vuotiaiden osuus supistui 30,3 prosenttiin vuonna 2014, mutta ylitti edelleen EU:n keskiarvon (27,8 prosenttia). Vastaava köyhyys- ja syrjäytymisriskiaste oli yksinhuoltajakotitalouksissa paljon EU:n keskiarvoa (48,2 prosenttia) suurempi (62,5 prosenttia vuonna 2014).
- (10) Irlanti on käynnistänyt JobPath-ohjelman vastatakseen pitkäaikaistyöttömien tarpeisiin. Lisäksi se kehittää parhaillaan aktivoivaa lähestymistapaa kannustaakseen henkilöitä, joilla on potentiaalia ja kiinnostusta, osallistumaan aktiivisemmin työmarkkinoille. Haasteena on edelleen työllistämistukipalvelujen laajentaminen kattamaan työmarkkinoiden ulkopuolelle perinteisesti jäävät ryhmät, kuten vammaiset sekä henkilöt, joilla on huoltovelvoitteita. Sosiaaliturvajärjestelmä on kaikkiaan onnistunut hyvin hillitsemään kriisin vaikutuksia köyhyyteen ja epätasa-arvoon, mutta eräät tekijät haittaavat edelleen osallistavaa kasvua. Etuuksia on saatu jonkin verran supistettua, mutta kannustinloukut ovat edelleen ongelma joidenkin kotitalouksien kohdalla. Lastenhoidon nettokustannukset prosenttiosuutena palkoista kuuluvat Irlannissa EU:n suurimpiin: ne ovat pariskuntien osalta toiseksi suurimmat ja yksinhuoltajien osalta suurimmat EU:ssa. Myös lastenhoitotarjonnan laatu herättää edelleen huolta. Esimerkiksi korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden prosenttiosuus (15 prosenttia) kaikista varhaiskasvatuksen alalla työskentelevistä oli vuonna 2014 selvästi alle suosituksen. Osaamisen kohtaanto-ongelmia esiintyy edelleen, ja eräillä aloilla on ammattitaitoisen työvoiman puutetta. Osaamisen täydentämiseen ja uudistamiseen ei vielä kukaan tarjota riittävästi mahdollisuuksia, ja koulutusmenojen vähenemisellä saattaa jatkossa olla kielteinen vaikutus koulutustuloksiin.

- (11) Yksityisen sektorin korkea velkaantumisaste kuvastaa jatkuvaa lainojen arvonalenemista. Yksityisen sektorin ei-konsolidoitu velka oli kesäkuun 2015 lopussa 266,3 prosenttia suhteessa BKT:hen, mikä ylittää selvästi euroalueen keskiarvon. Vaikka järjestämättömien lainojen osuus on supistunut talouden elpyessä ja velkojen uudelleenjärjestelytoimien edetessä, se oli vuoden 2015 lopussa edelleen euroalueen suurin eli yli 16 prosenttia kaikista kotimaisten pankkien lainoista. Lisäksi 14,7 prosenttiin asuntolainakannasta liittyi maksurästejä vuoden 2015 lopussa, ja lähes 10 prosenttia koko asuntolainakannasta oli sellaisia lainoja, joiden takaisinmaksu oli viivästynyt yli kaksi vuotta. Vaikka edistymistä tapahtuu, asuntolainojen uudelleenjärjestely on useimmiten tilapäistä, mikä korostaa sitä, että lainoihin liittyy suuri riski maksulaiminlyöntien uusiutumisesta varsinkin, jos makrotalouden tilanne heikkenee tai taloutta uhkaa ulkoinen häiriö. Huolestuttava on edelleen myös järjestämättömien lainojen osuus kotimaisten pankkien myöntämien liikekiinteistölainojen kohdalla (37,3 prosenttia) sekä pk-yrityksille myönnettyjen lainojen ja yrityslainojen kohdalla (13,8 prosenttia). Vaikka edistymistä tapahtuu, näiden lainojen kestävä uudelleenjärjestely vie paljon enemmän aikaa ja vaatii selvästi enemmän toimenpiteitä. Yksityishenkilöiden maksukyvyttömyysjärjestelyjä, vararikkoa, valvojan nimittämistä (examinership; Irlannin lainsäädännön mukaan tuomioistuin voi ottaa vaikeuksissa olevat yritykset suojelukseensa) ja muita osittaisen velkahuojennuksen keinoja, joilla pyritään palauttamaan kotitalouksien ja yritysten elinkelpoisuus, ei ole hyödynnetty riittävästi. Keskitetyn luottotietorekisterin käyttöönotto on ollut hidasta, vaikka sillä on ratkaiseva merkitys varovaisen luotonannon tukemisen kannalta.
- (12) Oikeudellisten palvelujen sääntelyä koskeva vuoden 2015 laki on hyväksytty, mutta lakiin tehtiin hyväksymisprosessin myöhäisessä vaiheessa oikeusalan ammattien edustajien vaatimuksesta myönnytyksiä, jotka heikensivät huomattavasti uudistuksen alkuperäistä kunnianhimoista tavoitetta. Uuden lain täytäntöönpano on vasta käynnistymässä, ja on liian aikaista todeta täysin varmasti, että se parantaa kilpailukykyä ja vähentää kustannuksia. Oikeudelliset palvelut kuuluvat tuotantopanoksiin kaikilla talouden aloilla, ja niiden kustannukset vaikuttavat Irlannin kilpailukykyyn. Kustannuksia voidaan tosiasiaassa vähentää vain, jos suunniteltuun sääntelyjärjestelmään sisältyvistä, kilpailua edistävästä ja kustannuksia vähentävästä säännöksistä tulee julkisten kuulemismenettelyjen jälkeen lainsäädäntöä tai ne sisällytetään säädöksiin, jotka oikeudellisten palvelujen sääntelyviranomaisen antaa tulevaisuudessa.

- (13) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Irlannin talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2016 maaraportissa. Se on arvioinut myös vakausohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Irlannille viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Irlannin finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyskannalta mutta myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–3.
- (14) Neuvosto on tutkinut vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto⁶ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.
- (15) Neuvosto on tutkinut kansallisen uudistusohjelman ja vakausohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1 ja 3,

⁶ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

SUOSITTAA, että Irlanti toteuttaa vuosina 2016 ja 2017 toimia, joilla se

1. sopeuttaa julkista taloutta vuosittain kohti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuosina 2016 ja 2017 sen jälkeen, kun liiallinen alijäämä on korjattu; käyttää hyvän talous- ja rahoitustilanteen ansiosta saatavat satunnaiset tulot sekä omaisuuserien myynnistä saatavat tulot velan nopeampaan vähentämiseen; vähentää talouden alttiutta suhdannevaihteluille ja taloudellisille sokeille muun muassa laajentamalla veropohjaa; parantaa menojen laatua erityisesti lisäämällä terveydenhuollon kustannustehokkuutta sekä asettamalla etusijalle julkiset pääomamenot T&K-toimintaan ja julkiseen infrastruktuuriin ja varsinkin liikenteeseen, vesihuoltoon ja asumiseen;
2. laajentaa ja nopeuttaa aktivointitoimenpiteiden toteuttamista nostaakseen kotitalouksien työssäkäyntiastetta ja puuttuakseen lasten köyhyysriskiin; jatkaa toimia työnteon kannustimien lisäämiseksi vähentämällä työelämään palaamisesta seurauksena olevaa etuuksien ja lisäkorvausten lakkaamista; parantaa laadukkaiden ja kohtuuhintaisten kokopäiväisten lastenhoitopalvelujen saatavuutta;
3. saattaa päätökseen kestävät uudelleenjärjestelytoimet järjestämättömien lainojen vähentämiseksi ja kotitalouksien velanhoitokyvyn varmistamiseksi sekä lainanantajien kannustamiseksi vähentämään ylivelkaantuneiden mutta elinkelpoisten yritysten lainoja; nopeuttaa täysin toimivan, kaikki lainanantajat ja -ottajat kattavan keskitetyn luottorekisterin käyttöönottoa.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja
